

Xalqımızın ən zəngin elm, bilik məbədgahı

Düz bir əsr əvvəl –1923-cü ildə yaradılmış Azərbaycan Milli Kitabxanası ilk dəfə qapılarını oxucuların üzünə açanda cəmi 5 min nüsxə kitab fondu vardı. Bu gün isə 4 milyon yarımından çox fondu olan möhtəşəm bir elm, bilik məbədgahına çevrilib.

Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Milli Kitabxanasının 100 illiyinin qeyd edilməsi haqqında” 24 iyun 2023-cü il tarixli sərəncamında qeyd edilir ki, milli kitabxanamız yarandığı vaxtdan etibarən şərəfli bir yol keçmiş, qarşıya qoyulan vəzifələrin öhdəsindən həmişə layiqincə gələrək ötən müddət ərzində cəmiyyətin intellektual potensialının artırılmasında baza kimi mühüm rol oynamış, ədəbiyyat sayı milyonları keçən fondlarını müntəzəm surətdə milli və dünya əhəmiyyətli nəşrlərlə, nadir kitablar, yeni-yeni çap məhsulları və qiymətli məlumat daşıyıcıları ilə zənginləşdirməklə xalqımızın mədəniyyət xəzinəsinə çevrilmişdir. Bu gün özünəməxsus memarlıq üslubuna malik olan əzəmətli binada yerləşən Milli Kitabxana fəaliyyət dairəsini daim genişləndirərək milli-mənəvi sərəvətlərin etibarlı şəkilidə qorunmasına xidmət göstərir, onun gələcək nəsillərə çatdırılmasını layiqincə təmin edir. İşini qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi ilə dövrün tələbləri səviyyəsində təkmilləşdirən Milli Kitabxana hazırda dünya kitabxanaları ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrini uğurla inkişaf etdirməkdədir.

Yubiley ərəfəsində Milli Kitabxananın direktoru – tarix elmləri doktoru, professor, Əməkdar mədəniyyət işçisi Kərim Tahirovla görüşüb söhbət etdik.

– İlk növbədə verilən sərəncama görə möhtərəm Prezidentimizə kollektivimiz və çox minli oxucularımız adından təşəkkür edirəm. Bizim alim, ziyalı, tələbə, şagird və adi kitabsevərlərdən ibarət geniş oxucu auditoriyamız var. Hətta kiçik yaşlı uşaqlar da kitabxanamızın oxucularıdır. Dövlət başçısının verdiyi sərəncam bizi kitabxananın keçdiyi bir əsrlik yola boylanıb baxmağa sövq edir. Qürur doğuran uğurlarımız çoxdur. Təbii ki, cənab Prezidentin

verdiyi sərəncamdan ruhlanaraq, daha böyük nailiyyətlər əldə etməyə çalışacağıq. Bu sərəncam Azərbaycan Prezidentinin, dövlətimizin mədəniyyətə, mənəviyyətə, ədəbiyyətə, kitaba və kitabxanaya verdiyi dəyərin daha bir təəcəssümüdür.

– **Kərim müəllim, təqvimə nəzər salsaq, Azərbaycan Milli Kitabxanası ilk dəfə qapılarını oxucuların üzünə 1923-cü il may ayının 23-də açıb. Bir ay öncə biz də “Xalq qəzeti” olaraq bununla əlaqədar kitabxanadan geniş bir reportaj hazırlayıb verdik. Amma, deyəsən, rəsmi yubiley tədbirləri bir qədər gec keçiriləcək...**

– Doğrudur. Bildiyimiz kimi, bizim kitabxananın yubileyi ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi ilə eyni vaxta düşür. Bu il ölkəmizdə “Heydər Əliyev İli” elan edilib və bununla bağlı, xüsusilə də may ayında çoxsaylı tədbirlər keçirilib və indi də davam edir. Odur ki, Milli Kitabxananın yubiley tədbirlərini bir qədər sonraya – sentyabr ayına çəkdik. Elə buradaca qeyd etməyi özümə borc bilirəm ki, Ulu öndər bizim indiki kitabxanamızın bünövrəsini qoyub yüksəlişini təmin edib. Bu yaxınlarda Heydər Əliyev Mərkəzində mənim böyük qədirbilənliklə yazdığım “Heydər Əliyev və Milli Kitabxana” kitabımın təqdimatını keçirdik. Fəxrle vurğulamaq istəyirəm ki, Ulu öndər qısa bir zamanda – 3 il ərzində 4 dəfə kitabxanımıza gəlib və hər dəfəsi də kitabxanamız üçün dönüş nöqtəsi olub.

Ulu öndərin arzularını, əməllərini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev də Milli Kitabxanaya daim diqqət göstərir. Bugünkü fəaliyyətimiz, oxucular üçün yaradılan şərait göz qabağındadır. Yaxşı xatırlayırıq ki, kitabxananın 90 illik yubileyində dünya kitabxanalarından 50-dən artıq adam qonaq gəlmişdi və cənab Prezident on-

ları qəbul etdi. Orada Rusiya Milli Kitabxanasının direktoruna söz verildə o dedi ki, cənab prezident, mən ulu öndər Heydər Əliyevi çox yaxşı tanıyırdım. Onun mədəniyyətə, ədəbiyyətə gözəl münasibət bəslədiyini də çox yaxşı bilirdim. Bu gün Milli Kitabxanaya dövlətin yüksək münasibətini gördüm və çəkinmədən deyirəm ki, bu diqqət, qayğı sizə genlə, qanla keçib. Kitabxana bu ideal səviyyəyə şəxsən Sizin diqqətinizin, qayğınızın sayəsində gəlib çatıb. Prezidentimiz qonağa təşəkkür etdi. Demək istədiyim budur ki, kitabxanamızın fəaliyyəti ölkə rəhbərinin diqqətində, nəzarətindədir və biz də bu etimadı layiqincə doğrultmağa çalışırıq.

– **Yüz il əvvələ ötəri bir ekskurs et-səniz, yaxşı olar.**

– Yüz il bundan öncə Milli Kitabxana indiki Xaqani bağında 4 otaqlı mənzildə yaradılıb. Zəif olmaması səbəbindən bir neçə il oxuculara xidmət etməyib. İlk dövrlər Respublika Dövlət Kitabxanası kimi fəaliyyət göstərmiş, yəni kütləvi kitabxana olmayıb. Tədricən inkişaf edərək gəlib bu yerə çatıb. Məbədgah 1923-cü ildə açılma da, 3 il öncədən komissiya yaradılıb və bütün dost ölkələrinə gedib kitabxana üçün kitab toplayıblar. Deməli, hələ o vaxt bunun dövlət kitabxanası olacağını nəzərə alıb bu addımı atıblar. Orada imperator fondu var idi, onun kitabları bizə verilib. Çox qiymətli, nadir kitablar idi.

– **Kərim müəllim, biz tələbə olan vaxtlar – 80-ci illərin əvvəllərində Milli Kitabxanaya üzv yazılmışdıq və sevə-sevə bura gəlir, lazımı ədəbiyyatı taparaq imtahanlara hazırlarırdıq. O vaxtlar növbəyə durur və içəri keçməyimizə əhəmiyyətli rol oynayırdı. Yəni, bir oxucu bunu vardı. Bəs, indi necədir?**

– İndi də kitabxanamız kifayət sayda olan oxucularının olması ilə fəxr edir. Bir neçə gün öncə xaricdən yüksək səviyyəli bir qonaq gəlmişdi. O kitabxanamızın zallarına baxıb məəttəl qaldı. Təəcəssüblə soruşdu ki, yəni bu gün kitabxanaya bu qədər oxucu gəlir? Zallarımızda yer olur. Biz kataloqların

arasında onlara əlavə oxu yerləri düzəlirik. Halbuki, 13 zalımız var. Oxucuların kitaba marağı böyükdür, özü də onların əksəriyyətinin gənclərdən ibarət olması fəxr doğurur. Təbii ki, elmi zallarımızda alimlər, tədqiqatçılar, aspirantlar əyləşirlər. Bu gün gəncləri kitabxanaya cəlb edən 2 əsas amil var: yaxşı şərait və zəngin kitab fondu. Köhnə ədəbiyyatlarla yanaşı, yeni ədəbiyyatlar da olmalıdır və fondumuz daim zənginləşir. Ulu öndər deyirdi ki, kitabxana elə bir yerdir ki, onun fondu gərək daim təkmilləşsin, yenilənsin. Çünki zaman yenilənir. Zamanla ayaqlaşmaq lazımdır. Yəqin, bunu bacarıyıq ki, hər gün Milli Kitabxananın 1000-1500 oxucusu olur. Ümumilikdə isə daimi oxucularımızın sayı 230 minə qədərdir. Kitabxanamızın fondu 4 milyon 648 min kitabdan ibarətdir. Hər il 30 min yeni kitab alırıq. Əksəriyyəti Azərbaycan dilində çap olunub. Bütün bunlar oxuculara stimül verir.

– **Kitabxananızın beynəlxalq əlaqələri genişləndirir? Öyrəndiyimizə görə, 47 ölkənin əsas kitabxanaları ilə əməkdaşlıq memorandumu imzalamısınız.**

– Bəli. Daim bu yöndə çalışırıq. Hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyev sarayındakı bir çıxışında dedi ki, mən istəyirəm hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir təşkilat xaricdə ölkəmizi təbliğ etsin. Azərbaycanın uğurlarını dünyaya çatdırmaq vəzifəmizdir. Milli Kitabxana Azərbaycanın nailiyyətlərini dünyaya çatdırmaq baxımından bir pəncərədir. Bizim əsas vəzifəmiz bu uğurları əməkdaşlıq yolu ilə dünyaya çatdırmaqdır. Bundan ötrü kitabdan yaxşı vasitə yoxdur. Bir yaxşı söz var, deyilir ki, haraya kitab gəlir, mədəniyyət gəlir, orada silahlar susur. İnsanın təkamülü hər zaman kitaba ehtiyac duyub. Ona görə də kitab həmişə öndə getməlidir. Milli Kitabxananın əsas missiyalarından biri ölkəmizi dünyada tanımaq, Azərbaycanın cari uğurlarını, iqtisadiyyatını, tarixini, bütün aspektlərini dünyada təbliğ etməkdir. Bu istiqamətdə Milli

Kitabxana çox ciddi fəaliyyət göstərir.

Dediğiniz kimi, biz 47 ölkənin Milli Kitabxanası ilə ikitərəfli əməkdaşlığa dair memorandum imzalamışıq. Onlarla bütün spektrlər üzrə əlaqələrimiz var, qarşılıqlı fəaliyyət göstəririk. Amma dünyanın 80-dən çox ölkəsinin Milli Kitabxanası, universitet kitabxanaları ilə kitab mübadiləsi edirik. Bu gün kitab 10 manatdırsa, həmin kitabın uzaq xarici ölkəyə göndərilməsi 25-50 manata başa gəlir. Cənab Prezident missiyamızı nəzərə alıb bu işə diqqət edir. Bizə vəsait ayrılır ki, kitabları xaricə göndərə bilək, bizi xaricdə oxusunlar, tanışınlar. Azərbaycan hazırda dünyaya səs salıb, sözünü ən mötəbər yerlərdə deyən ölkədir. Bu da xarici ölkə vətəndaşında bizə maraq oyadır. Bunun üçün o, ilk növbədə yaşadığı ölkənin Milli Kitabxanasına gedir. Əgər Azərbaycana dair orada kitab yoxdursa, informasiya resursu yoxdursa, əlbəttə, ölkəmizə marağı azala bilər. Biz bunu nəzərə alaraq, hər il dünya ölkələrinin Milli kitabxanalarına Azərbaycanın tarixinə, ictimai-siyasi həyatına, mədəniyyətinə, bir sözlə, hər sahəsinə dair kitablar göndəririk. Kitablarımız xaricdə oxunur. Eyni zamanda onlar da bizim müqabilində bizim kitabxanaya kitablar göndərirlər. Bu beynəlxalq kitab mübadiləsidir.

Digər istiqamət Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda təmsil olunmasıdır. Mən bu günlərdə Parisdə idim. Orada Avropa Milli Kitabxanası deyilən bir təşkilat var. Qitənin 44 ölkəsinin Milli Kitabxanası orada birləşir. Onların illik toplantısında iştirak etdim. Biz 2005-ci ildən bu təşkilatın üzvüyük. Hər il bir ölkədə tədbir keçirilir. 2013-cü ildə bizim Milli Kitabxananın 90 illik yubileyi zamanı bizdə keçdi... Beynəlxalq Kita-

bxana Təşkilatının, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının üzv ölkələrinin Milli Kitabxana direktorları şurasının üzvüyük. Sentyabr ayında həmin təşkilatın da tədbiri, illik iclası Bakıda, bizim kitabxanada keçiriləcək. 2003-cü ildə yaradılmış Avrasiya Kitabxanalar Assambleyasına MDB ölkələri daxildir. Həmin təşkilatın da üzvüyük və onun da iclası bizdə keçiriləcək. Çalışacağıq ki, qarşıdakı tədbirlərimiz təkcə yubiley xarakterli olmasın.

– **Söhbətin axarı gəlib yubiley tədbirlərinə çıxdı. Bu barədə bir qədər ətraflı məlumat verərdiniz.**

– Prezident İlham Əliyev imzaladığı sərəncamla göstəriş verib ki, Mədəniyyət Nazirliyi əlaqədar təşkilatlarla birgə tədbirlər planı hazırlasın. Yubiley ərəfəsində nəzərdə tutulan ən böyük tədbirimiz “Milli Kitabxanalar xalqların mənəvi yaddaşının qoruyucusudur” mövzusunda beynəlxalq elmi-konfrans olacaq. Keçmiş Sovetlər Birliyinin bütün rəhbər bibliografları, eyni zamanda dünya kitabxanalarından onlarla qonağımız olacaq. Onlar ayrı-ayrı məruzələrlə çıxış edəcəklər. Konfrans bir neçə seksiyada keçəcək. Çalışacağıq ki, beynəlxalq elmi-konfrans yubileyin ən yaddaqalan tədbiri olsun...

– **Maraqlı söhbətə görə təşəkkür edirik və fürsətdən istifadə edərək sizi, fədakar kollektivinizi yubiley münasibətilə əl və başdan təbrik edirik.**

– Minnətdaram ki, sərəncamdan dərhal sonra məni söhbətə dəvət etdiniz. İstərdim ki, bütün evlərdə balaca kitabxanalar olsun. Kitabı övladlarımıza nümunə göstərməliyik, sevdirməliyik.

Müsahibəni hazırladı: Əli NƏCƏFXANLI, “Xalq qəzeti”